

Diplomová práce: Romantické postavy v díle Victora Huga
Autor diplomové práce: Magdalena Vorlová
Vedoucí: Dr. PhDr. Renata Listíková, MCF
Oponent: PhDr. Catherine Ébert, PhD.

Diplomová práce Magdaleny Vorlové se kladně vyvíjí již od samého počátku, a to díky tomu, že výchozím bodem, prvním krokem, jež autorka činí, je otázka, dokonce hned trojí: 1) jaký je vztah díla nestora literatury XIX. století k antitezi romantismus vs. realismus? 2) Lze vůbec postulovat „typicky hugovskou“ postavu? 3) Souvisí podobnost postav, nutná k této typizaci či typologii, s typem nebo archetypem? Všechny tři otázky jsou velmi hodnotné, ale za zvlášť cennou považuji první z nich proto, že se většinou klade jen v souvislosti s dílem Balzakovým. Tímto tázáním si autorka stanovuje horizont, jakýsi úběžník, k němuž se postupně svou reflexí přibližuje.

Při tomto intelektuálním putování M. Vorlová většinou dobře pracuje s pojmy, které jí umožňují na kladené otázky budovat odpovědi, prohlubovat je a zároveň tolerovat tam, kde by jednoznačná odpověď znamenala schematizaci nebo zpovrchnění, určitou míru ambivalence nebo dokonce nerozhodnosti, ba nerozhodnutelnosti, např. právě při propracovávání první otázky. Avšak pojem „archetyp“ poněkud „odbyla“: když jej zaváděla, mohla si pohrát s jeho definicemi, etymologií, pojetími atp.; k pojmově slovní hře, která bývá takřka bez výjimek plodná (známe to z vlastní práce, myslím, všichni), vybízí navíc také dvojice blízkých konceptů typ/archetyp. Celý segment věnovaný archetypům je ostatně poměrně krátký – čtenář se tu neubrání lítosti, že tak nosné dílčí téma, jež by samo o sobě vydalo na velikou monografii, nebylo rozvinuto s větší invencí, se svobodnější a „rozpoutanější“ tvořivostí. Podobně lze očekávat, že se autorka „zaboří“ do analýzy např. symbolismu jmen některých zvířat, která leckteré hugovské hrdiny provázejí, popř. do konotací jmen samotných protagonistů, jejichž symbolismus by pátrání po podstatě Hugových postav velice obohatil. Budiž ovšem řečeno, že tyto poznámky nejsou ani tolik kritikou jako výrazem lítosti nad tím, že zůstaly ležet ladem rozsáhlé významové potenciality nejen textů samých, nýbrž optiky, již si sama autorka zvolila.

V této optice se jen těžko šlo vyhnout motivu masky, jež se v Hugových dílech objevuje spíše v implicitní podobě, ve formě „druhé“ tváře, zohavení a tělesné ošklivosti, odpudivosti atd. Autorka tedy velmi případně vtahuje koncept masky do svého uvažování a obohacuje jím charakteristiku postav, avšak i tady zůstává na půl cesty. Maska by si jednak zasloužila alespoň náznak neliterárního, především antropologického a filosofického pohledu, neboť je fenoménem, jenž spadá především do působnosti těchto oborů – jakkoli přirozeně neztrácím ze zřetele, že autorce jde o problematiku literární, nikoli interdisciplinární. Hlubší rozpracování tohoto jevu by autorce šířeji rozevřelo problematiku rozpolcenosti, rozdvojení, dvojnictví a konfuse identity, která je výrazně přítomná v celoevropském romantismu, a která je proto zvláště „vydatným soustem“ zejména pro

komparativní zkoumání. Nevyužitost všech těchto potencialit, ke kterým bych, co se bibliografie týče, připojila ještě Girardovu studii *Mensonge romantique et vérité romanesque*, je ovšem možné napravit v dalším bádání.

Naopak dobře M.Vorlová pracovala se schematem postav románu zasvěcení formulovaném význačnou teoretickou narativní literatury D.Hodrovou a i přes uvedené nedotaženosti se jí podařilo definovat pertinentní kategorie hugovských postav a vytvořit tak nesporně platnou typologii.

In fine tak na otázky, jež si položila úvodem, uspokojivě odpovídá a vzhledem k tomu – navzdory drobným prohřeškům v résumé (jeden se v jinak čisté češtině vyskytne i v hlavní části, s.82) – její diplomová práce splňuje očekávané požadavky. Proto ji doporučuji k obhajobě.

Praha, 12.1.2010

PhDr.Catherine Ébert, PhD.